

Для того, щоб перекладати такий твір як «Фауст» Й. В. Гете, потрібно добре розуміти епоху написання твору, що мав на увазі автор, а також інтертекстуальність деяких фрагментів. Адже «Фауст» має два змістові пласти: перший – це дитяча казка, де все ж добро перемагає зло, а грішник через щире розкаяння потрапляє на небо. Переклад такої казки не викликає значних труднощів. А от другий змістовий пласт – це філософський трактат, розбавлений гострою сатирою на сучасників та реалії життя, це синтез молодого Гете – гострого сатирика та бунтівника, та старшого філософа з багатим життєвим досвідом. Саме тому перекласти цей пласт надзвичайно важко. Тут знову можна провести паралелі між автором і перекладачами: І. Франко і М. Лукаш почали працювати над «Фаустом» ще в дуже юному віці, а закінчили в зрілому. Схожі життєві переживання автора і перекладачів, напевно, і слугували їм натхненням до роботи над перекладом. Саме тому перекладені образи настільки живі, хвилюючі і самобутні.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Англо-український словник: У 2 т. – Близько 120000 слів / Склав М. І. Балла. – К.: Освіта, 1996.
2. Гете Й. В. Фауст. Перекл. з нім. Д. Загула / Й. В. Гете; Київ – Відень "Вернигора", 1919. – Ч. I. – 19. – 136 с.
3. Гете Й. В. Фауст: Трагедія. Перекл. з нім. М. Т. Улезко / Й. В. Гете; Х.: Держ-видав України, 1926. – Ч. I. – 331 с.
4. Гете Й. – В. Фауст; Лірика: Пер. з нім.; Передм. Д. Наливайка "Поет національний і весвітній", С. 5 – 22. / Й.-В. Гете.– К.: Веселка, 2001. – 478 с.
5. Житник В. Микола Лукаш – перекладач і лінгвіст / В. Житник // Наукові записки НТШ. – 2000. – Т. 18: [Спец. випуск]. – У 2 ч. – Ч. 1. – С. 17 – 22.
6. Рудницький Л. І. Іван Франко і німецька література / Л. І. Рудницький. – 2-е вид., уточнене і розширене. – Львів, 2002. – 238 с.
7. Словник української мови: В 11 т. / Редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980.
8. Франко І. В поті чола: Образки з життя робучого люду / І. Франко.– Львів, 1890. – С. VII – VIII.
9. Франко І. Зібрання творів у п'ятдесяти томах / І. Франко. – Київ: Наукова думка, 1976 – 1986.
10. Хоруженко В. Новий переклад „Фауста” / В. Хоруженко, Н. Кустовська, В. Коптілов // Вітчизна. – 1957. – № 1. – С. 160 – 164.
11. Цимбалюк Д. Гете по-українському // Жовтень. – 1970. – № 12. – С. 126 – 129.
12. Шахов А. Гете и его время. Лекции по истории немецкой литературы XVIII века / А. Шахов. – Тип. Тренке и Фюсною – 1908. – 296 с.
13. Duden Deutsches Universalwörterbuch / 5., überarbeitete Auflage, herausgegeben von der Dudenredaktion, Dudenverlag, Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, – 2003. – 1892 S.
14. Goethe J. W. Faust / Transl. by A. S. Kline. – [E-resource] Access: <http://www.tonykline.co.uk/PITBR/German/Fausthome.htm>
15. Goethe J. W. Faust / Transl. by G. M. Priest. – [E-resource] Access: <http://www.publicappeal.org/library/goethe/faust/index.htm>
16. Goethe J. W. Faust. Gesamtausgabe / J. W. Goethe; Leipzig: Insel-Verlag. – 1969. – 651 S.
17. Goethe J. W., Faust. Transl. by A. Swanwick / J. W. Goethe; London G. Bell and Sons, Ltd., 1928. – 437 p.
18. Longman dictionary of contemporary English, Pearson Education Ltd., 2000, - 1668 p.
19. Mayer H. Goethe / H. Mayer. – Suhrkamp Verlag Frankfurt an Main, 1999. – 448 S.
20. Stahr A. Goethe's Frauengestalten / A. Stahr. – 6. Aufl. – Berlin, 1878. – 296 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Юлія Наняк – аспірант кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики ім. Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка.

Наукові інтереси: сучасні тенденції у перекладознавстві, лінгвокультурологія.

ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИГУКОВОЇ ЛЕКСИКИ В МНОЖИННОМУ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДІВ НОВЕЛИ В. СТЕФАНІКА “КАМІННИЙ ХРЕСТ”)

Таміла ОРИШЕЧКО (Київ, Україна)

У статті розглядаються та порівнюються прийоми перекладу українських емотивних та імперативних вигуків, вигуківих фраз і звуконаслідувань у множинному перекладі, визначаються найвіддаліші функціональні відповідники у мові перекладу.

The article deals with the identification and comparison of techniques of translating Ukrainian emotive interjections and imperative interjections, interjectival phrases and onomatopoeias in multiple translations and the most adequate functional equivalents in the target language are described.

Постановка наукової проблеми та значення. Слід зазначити, що досить мало українських художніх творів перекладалися кілька разів, тоді як для теорії та практики перекладу цінним є існування кількох перекладів одного й того самого твору. С. Гончаренко [3], Н. Куконіна [4] та інші значущість цього явища вбачають у багатоплановості оригіналу,

що призводить до безлічі різного його сприйняття і, через це, інтерпретацій. М. Я. Цвілінг наголошує на необхідності неодноразового перекладу творів, які набагато пережили час свого створення [9]. Виникає необхідність заміни перекладу більш пізніми, які відповідають зміненим ідейно-естетичним та мовним нормам.

Що стосується вигової лексики, то, знаючи причину емотивних викривлень, легше знайти способи їх компенсації при повторних перекладах. Перевагами множинного перекладу є можливість провести порівняльний аналіз вираження емоційних характеристик та виявити найбільш вдалий перекладний відповідник. Аналіз цього явища допоможе краще зрозуміти твір, знайти щось нове, близьке літературним традиціям мови перекладу. Багатоплановість змісту тексту та зумовлену цим множинність перекладів зазначали також П. Бех [2], Д. Конноллі [11], Х. Ортега-і-Гасет [12], Г. Пейп [13] та ін.

Метою цієї статті є виявлення найбільш вдалих функціональних відповідників та мотивів їх вибору в українсько-англійському художньому перекладі вигової лексики і використання цього матеріалу для укладання перекладного словника вигової лексики.

Завданням даного дослідження є порівняльний аналіз перекладацьких рішень стосовно одного й того самого українського вигуку в тому самому контексті різними перекладачами та виявлення найбільш вдалих варіантів перекладу, опис прийомів перекладу вигової лексики в українсько-англійському напрямку на прикладах множинного перекладу та визначення частотності використання прийомів перекладу вигової лексики.

Об'єктом запропонованої розвідки є переклади англійською мовою українських вигуків одиниць в новелі В. Стефаніка "Камінний хрест", виконані перекладачами Д. Струком та М. Скрипник.

Предметом є аналіз перекладацьких рішень при відтворенні англійською мовою української вигової лексики та визначення прийомів перекладу даної групи слів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. В.В. Мірошніченко, аналізуючи творчість В.С. Стефаніка в англійській критиці та перекладах вважає, що "головною рисою творчого стилю В. Стефаніка є лаконізм ... кожне слово, фраза у нього, здається, цілому реченню" [5: 36]. В. Стефанік любив цей твір і завжди виказував глибокі емоції, говорячи про цей "просякнутий сумом твір" [5: 33]. Тому ця новела є цінним матеріалом для аналізу емоційних характеристик, виражених виговою лексикою та її відтворення різними перекладачами.

У наших попередніх дослідженнях були проаналізовані переклади української вигової лексики [7] та множинний переклад англійської вигової лексики [6]. Внаслідок цього ми дійшли висновку, що найпоширенішими прийомами їх перекладу в англо-українському та українсько-англійському напрямках є: словниковий відповідник; варіантний відповідник; підбір функціонального відповідника у мові перекладу; заміна вигової одиниці на слово, словосполучення або речення.

Порівняємо різні переклади вигуків одиниць та виявимо, наскільки кожному перекладачу вдалося передати її емоційні та стилістичні характеристики:

1) – *Е-ех, мой, як тобов грону, та й по нитці розлетишси, який же-с тежкий!* (СВ КХ, с. 20) → "*Boo, am I gonna slam you down. You'll fall apart thread by thread, you're so damn heavy.*" (SV SC Transl. by D. Struck, p. 21) → "*Ekh, you, I'll throw you down so hard that you'll fall apart a thread at a time, you're so heavy!*" (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 56)

Тут вигук "е-ех" передає емоції обурення та може мати такі варіанти перекладу: "alas!"; "eh!"; "oh!" [10]. Д. Струк здійснює переклад шляхом підбору функціонального відповідника "boo", який влучно відтворює емоційний фон вихідного висловлювання [1: 63]. У перекладі М. Скрипник вигук транскрибується як "ekh". Таке рішення, на наш погляд, є менш вдалим, оскільки це слово може бути незрозумілим для англійського читача. Доцільніше було б, на нашу думку, використати словниковий відповідник "eh" [10].

2) – *Дивюси на вас, та й ми, як якись казав, молоді літа нагадують Де, де, де-е?* (СВ КХ, с. 22) → "*I look at you and, as someone said, I recall my youth. Where, where, oh, where?*" (SV SC Transl. by D. Struck, p. 23) → "*I look at you and, as someone said, I'm reminded of my youthful years. Ho, ho!*" (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 60)

У цьому прикладі питальне слово “де” втрачає своє лексичне значення та набуває, як випливає з контексту, конотативного забарвлення смутку, печалі. Д. Струк дослівно перекладає цей вигук десемантизованим словом “where” та додає вигук “oh”, який передає емоції оригіналу [1: 236]. М. Скрипник у перекладі дещо неправомірно здійснила підбір функціонального відповідника, оскільки “ho, ho” не передає емоцій оригіналу [1: 135]. Тут краще було б використати вигук “well, well”, який належно відображає вихідні емоції [8 : 249].

3) – *Ото-сте були хлопенна дівка, годна-сте були!* (CB KX, с. 24) → **Oh**, you were a strong girl, you were beautiful. (SV SC Transl. by D. Struck, p. 25) → *“But you were a mighty strong girl, just like a man!* (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 60)

Д. Струк здійснює переклад вигуку шляхом уведення вигукової одиниці “oh”, яка виражає емоції схвалення, захоплення [1: 236]. Таке додавання є правомірним, оскільки в оригіналі речення окличне та емоційно насичене, що підтверджується підсилювальною часткою “ото-сте” та яскравим епітетом “хлопенна”. Переклад М. Скрипник, на нашу думку, є менш вдалим, тому що відсутні додаткові емоційно насичені засоби мови і, як наслідок, частково нівелюється емоційний фон вихідного тексту.

4) – *Ану-ко пережійте та й вібачейте, що-м на старість данець нагадав.* (CB KX, с. 24) → **Well**, live on and forgive me that in my old age I recalled our dancing. (SV SC Transl. by D. Struck, p. 25) → **Come now**, let’s have a drink and forgive me for recalling the dancing in my old age... (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 60)

Імперативний вигук “ану-ко” має спонукальний характер. Д. Струк у перекладі використав словниковий відповідник “well”, що ми вважаємо виправданим, оскільки він передає комунікативно-волюнтативний характер вигуку [10]. М. Скрипник також здійснила переклад шляхом використання словникового відповідника “come on”, тим самим цілком відтворюючи спонукальний характер вихідного тексту [10].

5) – *Мой, маєте так тансувати, аби земля дудніла.* (CB KX, с. 30) → **Boy**, you have to dance until the earth shakes! (SV SC Transl. by D. Struck, p. 31) → **Hey now**, all of you, you’ve got to dance so that the earth rumbles! (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 67)

Діалектний вигук “мой” передає, за контекстом, емоції радості, схвалення. Д. Струк відтворив вихідну вигукову одиницю шляхом підбору функціонального відповідника “boy”, який передає ті самі емоції [1: 134]. М. Скрипник правомірно використовує функціональний відповідник “hey”, який теж передає емоції оригіналу [1 : 134].

6) – *Та й мені, старому, не дивуйтеси, що трохи втираю на жінку, але то не задурно, ой, не задурно.* (CB KX, с. 24) → *“Don’t be surprised at old me for drubbing my wife, but it’s not for nothing, not for nothing.* (SV SC Transl. by D. Struck, p. 25) → *“And don’t be surprised at me an old man, that I’m a bit hard on my wife, but it’s not for nothing, no, not for nothing.* (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 61)

У цьому прикладі вигук “ой” передає емоції застереження. Д. Струк цей вигук неправомірно вилучає з перекладу, тим самим дещо послаблюючи емоційні характеристики вихідного вигуку. У цьому прикладі доцільно було б вжити вигук “hey”, який передає застереження [8: 220]. М. Скрипник у перекладі вихідний вигук замінює на дискурсивну частку “no”, яка виражає погодження з негативним твердженням [1: 221] та, разом із тим, відтворює емоції застереження. Цей переклад, на нашу думку, є вдалішим.

6) – *Катерино, що ти собі, небого, у своїй голові гадаєш?* (CB KX, с. 26) → **Well**, Kateryna, what is going on in that head of yours? (SV SC Transl. by D. Struck, p. 27) → *“Katerina, what are you thinking about, poor woman?”* (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 63)

Тут в оригіналі використано ім’я у кличному відмінку “Катерино” для привернення уваги співрозмовника. У перекладі Д. Струк правомірно додає імперативний вигук “well”, який акцентує увагу на звертанні [1: 316]. М. Скрипник нівелює задум автора, не передаючи емоційних характеристик оригіналу. У цьому прикладі, на наш погляд, доцільно використати вигук “o” для збільшення акценту на звертанні [1: 234].

8) – *Ій, як не побіжу, як не побіжу на свій горб!* (CB KX, с. 28) → *“I ran, I ran up my hill.* (SV SC Transl. by D. Struck, p. 29) → **Oh**, did I run, did I ever run to my hill! (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 65)

Вигук “їй” передає емоційне ствердження за контекстом. Д. Струк в цільовому тексті вилучає його, що призводить до збіднення емоцій вихідного тексту. На нашу думку, тут було б доцільніше використати словниковий відповідник “by God” [10]. М. Скрипник правомірно використовує в перекладі вигук “oh”, що передає емоції вигуку [1: 236] та є функціональним відповідником у мові перекладу.

9) – *Стара, гай, маріш – інц, цвай, драй! (СВ КХ, с. 32) → “OK. Old one, let’s go. March, einz, zwei, drei. (SV SC Transl. by D. Struck, p. 33) → “Come along, old woman, march – one, two, three! (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 69)*

Вигук “гай” у межах зазначеного контексту набуває імперативного забарвлення. Перекладач Д. Струк правомірно замінює цей вигук на речення з присудком у формі наказового способу “let’s go”. М. Скрипник в перекладі доцільно використовує заміну вигука на речення в наказовому способі “come along”.

10) – *Мой, як-ес газда, то фурни того катране з себе! (СВ КХ, с. 32) → “If you are a gazda then throw those rags off.” (SV SC Transl. by D. Struck, p. 33) → “Hey, if you are a gazda throw those tatters off yourself.” (SV SC Transl. by M. Skrypnyk, p. 69)*

Діалектний вигук “мой” передає за контекстом емоції обурення. Д. Струк неправомірно вилучає вигук з перекладу, тим самим дещо знижуючи емоційне наповнення вихідного тексту. На нашу думку, в цьому прикладі доцільно було б використати вигук “aw”, який передає емоції оригіналу. [1: 52]. М. Скрипник у перекладі правомірно використовує функціональний відповідник “hey” [1: 134].

Висновок. Здійснивши порівняльний аналіз перекладів, виконаних різними перекладачами, українських вигуківих одиниць в одному творі, ми дійшли висновку, що перекладачі у цілому відтворили вигуківу лексику шляхом використання різних прийомів перекладу та трансформацій: словникового відповідника, підбору функціонального відповідника у мові перекладу, заміни вигуківих одиниць повнозначним словом або реченням, транскодування, вилучення та додавання вигуківих одиниць у переклад. Найчастотнішим прийомом перекладу є використання функціонального відповідника у мові перекладу, що становить 15 прикладів (45%), з яких 5 прикладів (30%) ілюструють, на наш погляд, неправомірний підбір. У цих випадках ми запропонували свої варіанти перекладу. Шляхом заміни вигуківих одиниць на слово або речення перекладено 7 прикладів (22%). Застосування словникового відповідника було зафіксовано у 5 прикладах (16%). Неправомірне транскодування спостерігалось у 4 прикладах (9%). Трансформація вилучення була зафіксована у 3 прикладах (8%), всі ці вилучення ми вважаємо не досить влучними і тому запропонували свої варіанти перекладу. Трансформація правомірного введення вигуку застосована у 5 прикладах (16).

У перекладах вигуківих одиниць можна було спостерігати такі основні перекладацькі хиби: підбір такого відповідника, який не відтворює емоційні або волюнтативні характеристики вигуку та не передає стиль оригіналу. Причинами використання схожих та відмінних прийомів перекладу та трансформацій є: узуальні причини, що пов’язані з особливостями вживання певних слів, конструкцій, властивих для української та англійської мов та суто суб’єктивні причини, що визначаються рівнем перекладацької компетенції.

Викладений матеріал підтверджує різноманіття шляхів передачі вигуківих лексики. Загалом, перекладачам вдалося, незважаючи на значні мовні розбіжності, зберегти ту індивідуальну специфіку творчої манери письменника, що так вражає дослідників його творчості, а саме лаконізм виразу і контекст “дежа вю.”

Перспективним у дослідженні перекладу української вигуківих лексики англійською мовою є аналіз прийомів перекладу вигуків, перекладні еквіваленти яких ще не зареєстровані в українсько-англійських словниках. Для перекладачів-практиків корисним був би українсько-англійський словник вигуків і для його створення слід провести відповідну лексикографічну роботу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Англо-український словник: Мовленнєві ідіоми, вигуки, звуконаслідування / [уклад. Л. Медведєва. Та ін.]. – К.: Дніпро, 2003. – 536 с.

2. Бех П.А. Объект отражения в переводе / П.А. Бех // Теория и практика перевода: респ. Межвед. Науч. Сб., отв. ред. А.И. Чередниченко. – К., 1982. – Вып. 7. – С. 15–24.
3. Гончаренко С.Ф. Информационный аспект межязыковой поэтической коммуникации / С.Ф. Гончаренко // Тетради переводчика: науч.-теорет. Сб. / ред. С.Ф. Гончаренко. – М., 1987. – Вып. 22. – С. 38–49.
4. Куконіна Н.А. Зіставлення словника перекладу зі словником оригіналу як перекладознавча проблема (на матеріалі перекладів шекспірівського “Гамлета”): автореф. Дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Філол. Наук: 10.02.16 “Перекладознавство”/ Наталія Анатоліївна Куконіна. – К., 2002. – 20 с.
5. Мірошніченко В.В. Творчість В.С. Стефаніка в англомовній критиці та перекладах: (на матеріалі англомовних та французьких перекладів) / В.В. Мірошніченко // Теорія і практика перекладу: укр. Наук. Зб. [редкол.: О.І. Чередниченко (відп. Ред.) та ін.]. – К., 1994. – Вып. 20. – С. 31–38.
6. Оришечко Т.А. Передача вигуків лексики (на матеріалі різних перекладів “Різдвяна пісня в прозі” Ч. Дікенса та “Коханець Леді Чаттерлі” Д.Г. Лоуренса) / Т.А. Оришечко // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2009. – Вып. 867. Сер. Романо-германська філологія. – С. 140–145.
7. Оришечко Т.А. Прийоми перекладу українських вигуків англійською мовою / Т.А. Оришечко // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах: зб. Наук. Пр. [голов. Ред. В.Д. Калущенко]. – Донецьк, 2009. – Вып. 19. – С. 148–155.
8. Русско-английский словарь междометий = Russian-English Dictionary of Interjections: ок. 1000 сл. / Квеселевич Д.И., Сасина В.П. – М.: Астраль [и др.], 2001. – 512 с.
9. Цвиллинг М.Я. О критериях оценки перевода / М.Я. Цвиллинг, Г.Я. Туровер // Тетради переводчика: науч.-теорет. Сб. / под ред. Л.С. Бархударова. – М., 1978. Вып. 15. – С. 3–9.
10. АВВУУ Lingvo x3 (Світ словників, енциклопедій та професійного перекладу) Три мови, 69 словників. ТОВ “АБІ Україна”, 2008 р. – 1 електрон. Опт. Диск (DVD-ROM): кольор.; 12 см. – Систем.вимоги: 208процессор з тактовою частотою 1 ГГц, Microsoft Windows Vista, Microsoft Windows Server 2003, Microsoft Windows XP, 512 МБ оперативної пам’яті, Microsoft Internet Explorer 6.0, 7.0. / Світ словників, енциклопедій та професійного перекладу АВВУУ Lingvo x3 Три мови, 69 словників. ТОВ “АБІ Україна”, 2008 р. – 1 електрон. Опт. Диск (DVD-ROM): кольор.; 12 см. – Систем.вимоги: 208процессор з тактовою частотою 1 ГГц, Microsoft Windows Vista, Microsoft Windows Server 2003, Microsoft Windows XP, 512 МБ оперативної пам’яті, Microsoft Internet Explorer 6.0, 7.0.
11. Konnolly D. Poetry Translation // Routledge Encyclopedia of Translation Studies / Ed. Mona Baker. – London, NY: Routledge, 2001. – P.171–177.
12. Ortega-y-Gasset J. The Misery and the Splendor of Translation // The Translation Studies Reader / Ed. L. Venuti. – London, NY: Routledge, 2000. – P. 49–63.
13. Pape H. The many Limits of Interpretation // Translation and Interpretation / Hrsg. Von Rolf Elberfeld et al. – Munchen: Fink, 1999. – P. 163–178.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- СВ КХ – Стефанік В. Камінний Хрест // Modern Ukrainian Stories. Ukrainian / English Parallel Text, Edited by George S.N. Lukyj, Ukrainian Academic Press Englewood, Colorado, 1995. – P. 18–34.
 SV SC – Stefanyk V. The Stone Cross. Transl. by M. Skrypnyk // Short Stories K, 1981. – P. 54–70.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Таміла Оришечко – аспірант кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Наукові інтереси: теорія та практика перекладу.

ТЛУМАЧЕННЯ Р. БЕРНЗА ЯК МІФОЛОГІЗАЦІЯ І ДЕМІФОЛОГІЗАЦІЯ

Олена РАДЧУК (Київ, Україна)

У статті розглянута творча постать шотландського поета Роберта Бернза у світлі розвінчання міфів (зокрема перекладацьких), які існують навколо його імені.

The article researches some aspects of the image of the Scottish poet Robert Burns as an artist, particularly it is done in the way of debunking the myths (translator's ones as well) surrounding his name.

2009 року світ відзначив 250-ліття від дня народження Роберта Бернза. В Единбурзі, як повідомив журнал «Всесвіт», місцеві українці влаштували у своєму клубі велелюдне свято Бернза і Шевченка, підкреслено поєднавши хагіс з борщем і національні костюми (це може нагадати деякі перекладацькі спроби). У Києві нічого подібного не сталося, тож можна поцікавитися, чому. Що відомо в Україні на початку ХХІ століття про цей символ духу цілого народу – втілення гідності і слави Шотландії? Як сприймаємо ми, зокрема через переклади, видатного шотландського поета?

Першими перекладами з Р. Бернза, дуже вільними, були «Іван Ячмін» В. Кулика у львівському журналі «Правда» (1874, № 8) і «Нікому» у книжечці «Де-що з перекладів і самостійних творів» І. Грінєнка (Кобзарєвого небожа О. Шевченка, 1875). Перекладали Бернза П. Грабовський (з переспівами – 24 твори), І. Франко (6), В. Щурат (3), О. Ольжич (4). Останніми – С. Голованіський (1), В. Колодій (1), С. Боршевський (5 епіграм), І. Качуровський (1), С. Ткаченко (1), В. Чернишенко (8 – б-ка «Джерело», сайт 208